

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru morarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinatate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.,
rândul cu litere garmond.

Ierarhia și Mitropolia

bisericei rom. din Transilvania și Ungaria

de V. Mangra.

IV.

Organisarea mitropoliilor românești.

Din cele ce am spus se învederează, că Românii din Transilvania au avut în toate timpurile episcopii și ierarhia lor bisericească. Prin urmare au avut și Mitropolii lor, pentru că după canonul 34 apostolesc «episcopii fiește căruia neam (nație) să cuvine a ști (a cunoaște) pre cel întâi între dâșii și a-l socoti pre el ca cap». În capul episcopilor unei nații adică, din cutare țară sau provincie, sta episcopul orașului principal (μικροπολις), dela care, episcopii orașelor principale, sau ai capitalelor, înșel din seculul al IV-lea a se numi *mitropolii*. Hirotonirea mitropoliilor, după constituțiunea bisericeii ecumenice, se făcea prin Patriarhul, iar delimitarea și determinarea caracterului mitropoliilor prin sinoadele ecumenice, și varia după caracterul național al popoarelor dominante. Astfel în timpul dominațiunii Goților, Dacia Traiană se numia Goția și mitropolitul provinciei, Teofil, în actele sinodului I. ecumenic (325) se subscrisse: *Theophilus Gothiae Metropolis*. Pe ieromonahul Ierotei Patriarhul Teofilact îl hirotonește episcop *Turciei* (Turciae episcopum designavit), adică Ardealului, care stăpânit de Unguri, la scriitorii bizantini se numește Turcia. Mitropolia bisericeii române numai atunci primește titlu și numire conform caracterului etnic al poporului român, când acesta se prezintă organizat în stat politic. Este deci cu desăvârșire greșit punctul de plecare al d-lui Bunea, care pentru lipsa documentelor oficiale de întemeiere sau recunoaștere din partea regilor ungari, tăgăduiește existența mitropoliei Românilor din Transilvania, pentru că, cum am arătat, organizarea ie-

rarhică a bisericilor particulare în circumscripțiunea Patriarhatului de Constantinopol, după canoane se făcea independent, prin patriarhie. Aceasta se dovedește și prin faptul, că după întemeierea principatelor române, Alexandru, principele Țării-Românești, însuși se adresează la Patriarhul cu rugarea, ca să le dea Arhiereu hirotonisit de patriarh și recunoscut de sinod, care le-a și trimis în 1359 pe Iacint, până atunci mitropolitul Vitezei, cu titlul de mitropolit al Ungro-Vlahiei.¹⁾

Pentru a constata existența mitropoliei române din Transilvania înainte de Mihai-Viteazul, m'am provocat la catalogul cel mai vechiu despre mitropoliile supuse patriarhului de Constantinopol, din timpul împăratului Leone cel înțelept (883), în care, am zis, că se găsesc însemnate și mitropoliile Românilor, reproducând următoarele: «Posteris temporibus constituti sunt in Ungrovlachia duo Metropolitae quorum alter tenet locum Nicomidiensis et dicitur Exarchus totius Ungariae et plagenarum. Alter dicitur Metropolita partis Ungro Vlachie geritque vices Amaseni. Et alius in Moldovia seu Nigra Valachia.»²⁾ La Samuil Clain se explică textul acesta, după Codinus Curopolata, astfel: «Sunt in Ungro-Vlachia duo Metropolitae quorum alter tenet locum Nicomidiensis, et dicitur Exarchus totius Ungariae et plagenarum. (Acesta este cel dela București din Țara-Românească.) Alter dicitur Metropolita Ungro-Vlachiae partis geritque vices Amaseni. (Acesta este mitropolitul Belgradului din Ardeal.) Et alius in Moldovia seu Nigra Valachia.» (Acesta este cel dela Iași.)³⁾ În scrierea «De ortu progressu conversione Valachorum» din «Acte și fragmente» de T. Cipariu găsim textul de mai sus intercalat și comentat astfel: «In historia byzantina edi-

tionis venetae tomo XVII. §. 351 de ordine thronorum Metropolitanorum circa seculum XIV. praescripto, sequentia leguntur: «Sunt in Ungro-Vlachia duo metropolitae, quorum alter tenet locum Nicomediensis et dicitur Exarcha totius Ungariae et plagenarum (hic est Bucurestiensis in Valachia), alter dicitur Metropolita partis Ungro-Vlachiae geritque vices Amaseni (qui erat ante aliquos annos Metropolita Alba-Iuliensis in Transilvania, hodie vero episcopatus Fogarasensis) et alius in Moldovia seu Nigra-Valachia (lassiensis).»¹⁾ Fericitul P. Maior ne spune, cumcă «pe *Mitropolitul părții Ungro-Vlachiei nu airea se cade să-l cercăm, fără în Ardeal*, unde toate sunt pline de monumenturi, cu care se adevărează, că *Românii din vechie vreme au avut în Ardeal Arhiepiscopia sa și mitropolicească vrednicie*».²⁾

Nu e dar părerea mea numai, care Dr. Bunea o califică de «cutezare oarbă», ci e și părerea lui S. Clain, P. Maior și T. Cipariu, că sub una din cele două mitropolii a Ungro-Vlachiei se înțelege Mitropolia Ardealului. — Greșala mea, ușor de înțeles, pentru cei înțelegători, este aceea, că neavând scrierea lui Codin Curopolata, unde se găsesc cataloagele despre mitropoliile supuse scaunului patriarhal din Constantinopol, și folosindu-mă de estrasele d-lui C. Erbiceanu din «Biserica ort. română» (a. XIV. p. 592) unde după fraza: «Presenta espunere s'a făcut în anul 883 pe timpul împăratului Leon cel înțelept și a lui Fotie patriarhul», urmează imediat «De ordine thronorum Metropolitanorum, etc.» cu «Posteris temporibus constituti sunt in Ungrovlachia duo Metropolitae, etc...» am fost ispitit să socotesc textul acesta adaus la finele catalogului din timpul împăratului Leon, pe când de fapt se află la finele catalogului sau așezării împăratului Andronic Paleologul cel bătrân (1282—1328) sub titlul: «Expo-

sitio Imperatoris Domini Andronici Paleologi senioris, quem locum nunc teneant Metropoles, quae Constanti-nopolitano subjectae sunt».¹⁾

Cu toate acestea, a mea greșală e numai de formă, iar Dr. Bunea greșește în fond. Dl Constantin Erbiceanu, cel mai bun cunoscător al scriitorilor bizantini și a istoriei vechi a bisericeii române, care a cercetat toate cataloagele scaunului patriarhal de Constantinopol, publicate în diferite colecțiuni, mai multe zecimi de nomocanoane manuscrise, cum și actele patriarhatului de Constantinopol, este în măsură de a fixa instituirea mitropoliilor la Români pe timpul împăratului Andronic Paleolog cel bătrân, scriind următoarele:

«In așezământul scaunelor metropolitane de sub patriarhatul de Constantinopol, făcut sub împăratul Andronic al II-lea Paleologul, numit și cel bătrân, și care a împărțit în Orient între anii 1282—1328, între *Arhiepiscopiile ridicate la gradul de Mitropolii*, în număr de 30, la numerele 27, 28 și 29 cetesc că *s'au înălțat și Arhiepiscopiile din Moldova și Țara-Românească la Mitropolii*. Iată acum textul așa cum stă în publicația lui Goar».²⁾ (Urmează textul grecesc și traducerea latinească, identic cu cel reproduc mai sus, după Codinus Curopolata.) În susținerea acestei afirmațiuni dl Erbiceanu citează din textul lui Goar următoarele: «Sunt et alii Metropolitae, extra illos, qui veteri descriptione comprehenduntur, quibus ex Arhiepiscopis et Episcopis honor Metropolitae diversis temporibus obtigit. Et quidem ex Archiepiscopis Metropolitae effecti sunt sequentes.» Adică: «Sunt și alți mitropolii afară de cei ce-i cuprinde vechia așezare, dintre cari din Arhiepiscopi și Episcopi s'au onorat în diferite timpuri, și dintre Arhiepiscopi s'au făcut aceștia». *De aci urmează evident și demon-*

¹⁾ Georgius Codinus Curopolata: De „officiis et officialibus magnae Ecclesiae et aulae Constantinopolitanae”. Paris. 1625, p. 129. 130.

²⁾ Biserica ort. rom. a. XVII. p. 610.

FOIȘOARĂ.

Jalusie.

— După M. Roda-Roda. —

(Fine.)

Înainte ochilor lui începură să zboare scânteie de foc, din cari încetul să formară niște cadre, iar în ele văzu așezată o icoană, icoana pe care tocmai o văzuse mai înainte: Toroni în salonul locuinței sale, ear nevasta sa, Milița, cu capul ei blond răzimat pe umărul lui Toroni. Se cutremură în întreg internul său, și simția răceala celor mai pronunțate friguri.

Ajunse la casa bolnavului. Ântăiu trebui să scoată din casă muerile cari se bociau și se frământau de durere, întrebuințânduși toată energia, și în urmă se apropie de patul bolnavului. Glonțul fu scos cu ușurătate. Doctorul legă rana bine, și le spuse celor din apropiere, că nu e nici o primejdie, băiatul se va vindeca.

Se înserase bine, când doctorul se dă spre casă. O negură deasă se slobozi deasupra livezilor. Țărâna puse pe măsura un coșuleț cu fragi, și i-a spus băiatului, când s'a așezat în trăsură, că

sunt pentru doamna doctoriță. Un miros plăcut resfriau fragile, miros pe care doctorul căuta să-l soarbă cu neșat.

Când a sosit acasă, Milița îl aștepta în poartă. Să dete jos din trăsură, își îmbrățișă nevasta și o sărută, odată, și încă odată, și mai odată. Se așezară apoi amândoi pe banca dinaintea casei, și în urmă intrară în casă la cină. După cină zise doctorul:

— „Milițo! Fragile acestea sunt bune cu vin și cu zahăr. Adă vin la masă!”

Doctorița plecă să aducă vin, ear doctorul puse câteva linguri de fragi în paharul său și în paharul nevastei. Când veni doctorița cu vinul, turnă apoi vin peste ele, și puse câteva linguri de zahăr, apoi mestecă bine cuprinsul paharelor și zise doctoriței:

— „Așa, bea acum iubit, că e dulce și bună beutura asta. Să ciocnim. Întru fericirea căsniciei noastre!”

— „Ce bine dispus ești tu astăzi Bugomil? Așa nu te am văzut de mult.”

— „Așa sunt eu câte odată, scumpa mea. Dar acum mi-e somn. M-ași culca Milițo!”

Doctorița aprinse luminarea în dormitoriu, doctorul stânse lampa în sufrage-ris, și se culcară amândoi. Peste câteva minute doctorul adormi liniștit, și dormea un somn adânc, ca omul obosit de muncă

grea. Milița însă se întorcea în pat și nu putea adormi. Peste o bucată de vreme începu să strige:

— „Bugomil! Bugomil! Dormi? Scoală că mie mi-e rău, mi-e foarte rău.”

— „Hm? Ce e? Milițo! Ai zis ceva?” zise medicul sărind din pat, și aprinzând luminarea. Se apropie de patul nevastei sale. Fața ei era palidă verzue, și se vedea că suferă. Doctorul se îmbracă repede și se puse lângă patul Miliței.

— „Ce te doare, Milițo dragă?”

— „Mă arde, ca un foc nebun! Ah, Bugomil, ajută-mi, am dureri teribile.”

— „Fi numai liniștită. Au să treacă. Ți-ai stricat stomahul. Atâta tot.”

— „N-ai putea să-mi dai ceva picături, că mă prăpădesc de durere?”

— „N'ajută nimica. Trebuie să înceteze de sine durerea.”

Doctorița suspină lung și adânc. Doctorul îi stergea cu batista sudorile de pe frunte.

— „Bugomil! Dă-mi ceva leac în contra durerilor, că nu le mai pot purta. Așa mi-e, ca și cum ar rupe cineva cu dinții din interiorul meu.”

— „Nu-ți poate ajuta nimica, scumpa mea!”

Doctorița privi în ochii bărbatului ei, și pe un moment se liniști de tot. Sim-

ția, că o mână rece ca ghiata i s'a pus pe inimă. Știa că e pierdută. Știa că moartea e aproape.

— „Bugomil! Eu mor!” zise ea, încet, cu voce trămurătoare. Și văzând că bărbatul ei tace, mai repetă odată: „Bugomil! Eu trebuie să mor!”... Doctorul îi netezi părul de pe frunte, îi șterse de non sudorile de pe frunte, și se uita cum îi nimicea muerea sgârșiturile teribile de cari suferă. Buzele Miliței începură a se învineți. Ea prinse mâna doctorului, o strânse la sinul ei, și-i zise bărbatului:

— „Bugomil! Tu ești bun! Dar eu... Dar eu... Ah, Bugomil, eartă-mă!”

— „Și tu nu ești bună?”

— „Nu, Bugomil! Te-am înșelat. Te-am înșelat cu — Toroni!” șopti Milița, atât de încet, de abia se auzia.

Doctorul clătină din cap afirmativ și iarăși ștersă sudori de pe fruntea muribundeii.

— „Știu draga mea, și de aceea, — eartă și tu, — te-am otrăvit. Peste fragile din paharul tău turnasem otravă.”

Milița deschise ochii mirată și scoase o puternică sbierătură. A fost cea din urmă.

Servitoarea spăriată intră în odaie, dar doctorul o scoate iute afară și îi spune:

— „Dute în fuga mare după doctorul Iacșici, că moare doamna!”

strat, că Mitropolii noastre înainte de a fi fost ridicate la acest grad ierarhic au fost Arhiepiscopii, adică înainte de 1282.¹⁾ În adevăr, în *Acta patriarchatus Constantinopolitani* nu găsim date referitoare la timpul când s'a întemeiat mitropolia Ungro-Vlahiei, ci numai decisiunea sinodului patriarchal din 1359, prin care se încuviințează strămutarea Mitropolitului Iacint din Vitzina în mitropolia Ungro-Vlahiei, după stăruința lui Alexandru Vodă, «care ținea în mod neclintit la mutarea acestui mitropolit al Vitzinei, și care cerea demnitatea arhiepiscopală, nu pentru altul oarecare, ci anume pentru acest mitropolit.²⁾ Aci dar nu se tractează despre crearea unei instituțiuni nouă, ci de aranjamentul unei instituțiuni existente, în situațiunea schimbată prin întemeierea principatelor române. Căci după canonul 28 al sinodului IV. ecumenic, în ținuturile din care s'au format principatele române, patriarhul Constantinopolului hirotonizează și trimitea mitropoliți; acest drept patriarhul se îngrijește să și-l asigure acum și pentru viitor, cerând jurământ în scris dela principe, că nici el, nici următorii lui nu vor primi mitropolit din altă parte, decât numai pe cel ce-l va alege și hirotonisi patriarhul și sinodul patriarchal.³⁾ Aranjamentul se face deci între patriarhie și principe, care din două motive putea să stăruie pe lângă permutarea lui Iacint la mitropolia Ungro-Vlahiei, anume, ca să se îndeplinească scaunul arhieresc, care pe atunci va fi fost vacant, ori pentru mutarea sediului mitropolitan în lăuntrul țării, căci Vitzina, unde rezida Iacint mitropolitul, era în vecinătatea Voevodului Alexandru, după părerea dlui N. Dobrescu este orașul Măcin din Dobrogea⁴⁾ și mitropolia fiind complexul unei națiuni în înțeles bisericesc, numirea sau titulatura de mitropolit al Ungro-Vlahiei, în cataloagele și actele patriarhatului de Constantinopol, să ia în înțeles *etnografic*, nu geografic sau politic.

Chiar pentru acest cuvânt nu se poate accepta părerea acelora, cari afirmă, că prin titulatura de mitropolit al «Ungro-Vlahiei» se înțelege exclusiv mitropolia Țării-Românești, ca principat dependent de Ungaria, spre deosebire de Valahia bizantină, cea dependentă de Bizanț,⁵⁾ pentru că în nomenclatura bizantină nu există nici o mitropolie cu titlul «Valahiei» cei dependente de bizantini, ca pentru denumirea mitropoliei Țării-Românești

să fie nevoe de formațiunea titlului «Ungro-Vlahia» spre deosebirea de o mitropolie neexistență.

Cuvântul «Ungro-Vlahia» de origine grecească, s'a dat ca titlu colectiv mitropolitului Țării-Românești de patriarhia din Constantinopol, care prin hirotonisirea ieromonahului Ierotei de episcop al Ungariei în secolul X. își crease un drept asupra bisericeii din Ungaria, la care n'a renunțat nici după convertirea Ungurilor la catolicism, ci și-l menține în titulatura mitropolitului «Ungro-Vlahiei», care față cu celalt mitropolit al «părții Ungro-Vlahiei» (Metropolită parisi Ungro-Vlachiae) primește titlu de *Exarh* a toată Ungaria (Exarcha totius Ungariae). Mitropolitul Ungro-Vlahiei adică este Exarhul patriarhiei pentru mitropolia de Transilvania, ceea ce se adevărește prin cuvintele patriarhului Chrisant, care zice: «Acesta (mitropolitul Transilvaniei) are relațiuni cu mitropolitul Ungro-Vlahiei fundate pe dispozițiuni patriarhale și dreptul de Exarh.⁶⁾»

În instrucțiunea dată lui Atanasie cu privilegiul hirotonirii sale întru arhieru (1698), de către Dositei patriarhul Ierusalimului, se zice: «Când se va întâmpla vre-o îndoire, să se caute la soborul eparhiei; iar de nu se va face deslegare îndoiei la soborul eparhiei, să se caute la *Exarhul oblatuitor, precum este spre oblatuirea eparhiei sale Exarh mitropolitul Ungro-Vlahiei.*»⁷⁾

Românii de dincoace de Carpați cu cei de dincolo au format în toate timpurile o unitate bisericească, având o ierarhie comună, în capul căreia se afla dela organizarea mitropoliilor române *Exarhul a toată Ungaria și al Plaiurilor* (Exarcha totius Ungariae et plagenarum) până la 1700, când Atanasie, mitropolitul Belgradului, a făcut pactul uniunii cu biserica Romei. Ne lipsește însă firul cronologic de numele episcopilor și localităților până în secolul XIV. Dar aceasta nu alterează existența instituției inerente vieții bisericești. Chiar după organizarea mitropoliilor Ungro-Vlahiei, mitropolii residau mai mult în Constantinopol și multă vreme numele și reședințele episcopilor sufragani sunt necunoscute, deși au trebuit să existe neapărat, când Iacint se denuie mitropolit al Ungro-Vlahiei (1359), pentru că mitropolie nu poate fi fără episcopii sufragane. În Transilvania numele episcopilor și localităților, unde au residat, es și mai târziu la iveală. Pentru cuvântul, că biserica ortodoxă în regatul ungar nu era recunoscută, ci tolerată și prigo-

nită, în urmăre nu avea nici un fel de relațiuni cu statul, despre episcopii bisericeii române lipsește orice mențiune, afară de casurile când erau urmăriți pentru activitatea lor, cum s'a întâmplat pe la 1456 episcopului Ioan de Capha din părțile de meazăi ale Ardealului, care fu escortat și transportat la Timișoara din porunca lui Ioan Hunyadi.⁸⁾ Persecuțiunile sistematice ale ortodoxilor au făcut imposibilă funcționarea normală a organismului bisericeii. Cu toate acestea, Românii din Transilvania, în urma relațiilor ierarhice cu mitropolia Ungro-Vlahiei și cu patriarhia din Constantinopol, n'au încetat a avea episcopi, cari li-i trimitea, nu pe «furiș», ci în înțelesul canoanelor, autoritatea legală bisericească, pentru păstoriarea și mângăierea lor sufletească, în contra voinței statului chiar, pentru că biserica ortodoxă nu a făcut pendentă existența ierarhiei sale dela recunoașterea oficială din partea statului. Dovadă e mențiunea ce o face Papa Grigorie IX. la 1234 despre existența episcopilor schismatici (pseudo-episcopi) în părțile ardelenale ale episcopiei Cumanilor,⁹⁾ apoi hrizovul din 1391 al patriarhului Antonie din Constantinopol, dat mănăstirii din Peri, prin care se adevărește existența «arhieriei locale» (των τοπικῶν ἀρχιερέων) din timpuri anterioare în ținutul Maramurășului.¹⁰⁾ (Va urma.)

Revizuirea — votată! În ședința de Marți a dietei disocția generală asupra propunerii făcute cu privire la revizuirea regulamentului de casă a fost terminată. Ultimul orator care și-a motivat propunerea de respingere a fost *Molár Jenő*. Propunătorii români, sârbi și slovaci, își rostiseră mai înainte vorbirile de încheiere. Președintele a pus apoi chestia la vot și 168 de deputați au votat pentru revizuire, 27 contra revizuirii. Aceștia au fost naționaliștii și disidenții. Mercuri fiind sărbătoare catolică, dieta nu a ținut ședință, și astfel discuția pe articole s'a început în ședința de ieri, Joi. Președintele a împărțit întreaga propunere în trei părți, ca cum ar fi compusă din trei paragrafi, și astfel se va discuta fiecare parte din propunere separat. Se crede însă, că și așa discuția pe articole va fi gata în 8—10 zile, cu toate că disidenții se laudă, că acum au să înceapă obstrucția cea adevărată!

Două toaste.

Cu ocaziunea petrecerii principelui *Erdinand* al Bulgariei și a principesei *Eleonora* în București, s'a dat la palatul regal român un prânz de gală, în onoarea oaspeților, cu care ocaziune s'au rostit două toaste oficiale.

Maiestatea Sa Regele *Carol* a vorbit întâiu, spunând următoarele:

„Mulțumim Altețelor Voastre Regale din tot sufletul pentru amabila Lor vizită, care Mi dă plăcutul prilej de a Vă reînoui asigurarea, cât de mult Ne-am bucurat de căsătoria Altețelor Voastre Regale și cât de călduroase sunt urările noastre pentru fericirea Voastră, urări cari să Vă însoțească și peste hotarele noastre. Dumnezeu să Vă ocrotească, să Vă dăruiască ani mulți fericite și îndeplinirea dorințelor Voastre celor mai scumpe. Insufletit de aceste sentimente, ridic paharul Meu în sănătatea Altețelor Voastre Regale, a Augustelor Voastre Familii, și pentru propășirea Bulgariei, cu care România este legată prin relațiunile cele mai amicale.

Să trăiască A'tețele Lor Regale, Principele și Principesa Bulgariei!”

A. S. R. Principele Bulgariei, la rândul Său, ridică paharul și răspunde următoarele:

„Sire, Doamnă,

Sunt adânc mișcat de grațioasele cuvinte, ce Maiestatea Voastră Mi-a adresat și țin a exprima, atât în numele Principei, cât și al meu, recunoștința noastră mișcată și sinceră. Totdeauna am simțit o nouă bucurie, ori de câte ori am fost oaspele Maiestății Voastre și al M. S. Reginei, în deosebi de astădată, când îndrumându-mă cu Principesa *Eleonora* către noua sa patrie, Ea face aci un popas de norocoasă prevestire. Maiestatea Vo-

¹⁾ Dr. Bunea: Vechile episcopii p. 6.

²⁾ Vezi mai sus p.

³⁾ Vezi mai sus,

stră îmi va permite de a vedea în primirea atât de amabilă ce ni-se face astăzi, nu numai o mărturie afectuoasă a interesului ce binevoeste a-mi păstra, dar încă o dovadă și o consfințire prețioasă a strânselor relațiuni amicale, cari unesc ambele noastre popoare.

Insufletit de aceste două gânduri, mulțumesc din toată inima Maiestăților Voastre, atât în numele nostru, cât și al Bulgariei, — ale cărei sentimente de grațitudine pentru primirea cordială, făcută Suveranilor ei, sunt încredințate a le fi tălmăcit cu acest prilej. Ridic paharul în sănătatea Maiestății Voastre, a M. S. Reginei, a Familiei Regale, și închin pentru propășirea, mărirea și gloria României!”

Jubileul „Gazetei”.

Ziarul „*Gazeta Transilvaniei*” a apărut Mercuri, 12/25 Martie, ziua în care a fost scos de sub tipar, înainte cu 70 de ani, primul ei număr, în mărime de opt pagini, având în frunte un articol de mulțămire, scris de directorul Dr. *Aurel Murășianu*, la adresa celor ce și-au adus aminte de „*Gazeta*” din incidentul jubileului ei de 70 de ani, apoi scrisorile și telegrammele de felicitare, ce i s'au adresat din acest prilej.

Începutul se face cu frumoasa scrisoare a dlui *Alexandru Mocsonyi*, care e de următorul cuprins:

„D-lui Dr. Aurel Murășianu,

Brașov.

Stimate amice!

Nu ca colaborator al foaiei d-tale, cu ce nu mă pot mândri, ci ca unul dintre vechii d-tale amici, cu plăcere mă alătur la ceilalți mulți prietini, cari din incidentul jubileului, cel va serba zilele acestea „*Gazeta Transilvaniei*”, îți vor aduce felicitările lor.

Serbarea aniversării de șaptezeci de ani ai existenței acestui organ publicistic de frunte e nu numai un rar, ci un jubileu unic în publicistica poporului român din Ungaria.

Ori și cât de mare este importanța presei pentru popor, cu mult mai mare este importanța presei noastre naționale, cu a căreia apariție — am putea zice — s'a deșteptat totdeauna poporul nostru din secularul său somn letargic, și în care se concentrează așa zicând întreaga lui viață politică. Și ca și când o soartă vitregă ar voi să agraveze misiunea ei în măsura importanței ei excepționale, presa noastră are să se lupte în greaua sa muncă, nu numai cu greutatea firească ale dezvoltării ei, ci și cu piedeci artificiale, ce i se pun în cale, prin stările politice nesănătoase, ce domnesc astăzi în sărmana noastră patrie și prin un sistem formal de persecuțiune.

Ei bine, dacă un ziar între împrejurări atât de grele șapte decenii stă în serviciul nobililor ideale naționale, dacă acest ziar în timpul acesta a stat și stă — desinteresat, ba chiar cu jertfe mari — neclintit la postul său expus în luptă pentru existența națională, care ni se impune în mod artificial, și dacă acest ziar chiar și în focul luptei a știut păstra în totdeauna un ton ales și o ținută cumpănată, atunci este aceasta o faptă națională, care negreșit deșteaptă în fiecare inimă română stimă, mândrie și recunoștință.

Pătruns de astfel de sentimente, aduc și eu venerabilele matroane a publicisticii noastre reverința mea sinceră la jubileul ei septuagenar.

Al d-tale vechiu amic.

Birchiș, 24 Decembrie 1907.

Alexandru Mocsonyi.

Pentru salvarea școalelor.

Foaia „*Unirea*” din Blaj propune următoarele modalități de a aduna bani pentru un fond cultural, din care să se poată susține școalele confessionale:

1. Tineretul din fiecare comună românească să se unească în reuniuni, cu scopul se arăndeze ori să iee în parte locuri, pe cari să le cultive înșiși în sărbătorile nelegate, ori Duminecile după amiază.

Nu poate fi contra dispozițiilor bisericeii. Preotul lucră Dumineca, preamărind pe Dumnezeu. Tineretul va lucra Dumineca, pentru asigurarea școalei confessionale, care e fiica bisericeii. Venitul realizat din astfel de întreprinderi să-l dea la fondul pentru susținerea școalelor.

2. Fiecare Român harnic de lucru să închine o zi din an pe altarul școalei române, adică: câștigul fondat din munămei zile să-l toarne la fondul școlar, domni, cari au salarii ori pensii, pe de pe o zi s'o jertfească pentru școală.

3. Românii în fiecare comună să constituie în reuniuni de înmormântare

¹⁾ ib. p. 612.

²⁾ N. Dobrescu: Intemeierea mitropoliilor din țară, p. 40, 41.

³⁾ N. Dobrescu ib. p. 42.

⁴⁾ ib. p. 40, 45.

⁵⁾ ib. p. 40, 41.

Când a venit iarăși la pat doctorul, Milița perduse conștiința. Intrase în agonie. Începu să facă spume la gură, pe care doctorul i-o șterse cu mare îngrijire, și când doctorul Iacscii a intrat în odaie a aflat în pat o — moartă.

Bătrânul medic astmatic și miop cum era, cu optzeci de ani în spinare, începuse să țină prelegere despre sgârbiurile de inimă, cari totdeauna se termină cu moarte, mai ales la femei, și-și exprimă sincerile condolențe față de greu cercatul văduv, mai vorbi apoi și despre voința atotputernicului Dumnezeu, și în urmă plecă acasă, cu un creștinesc: Dumnezeu s'o ierte!

A treia zi frumoasa Milița a fost înmormântată. Orașelul întreg a venit să-î dea ultimul onor. Doctorul era acum liniștit. Nu mai simțea nici o durere.

„E moartă ea, și e moartă și îngropată și durerea mea” zicea el în sine. Și de fapt se simțea foarte ușurat, nu-l mai tortura nici un gând rău, și o răcoare simția în jurul inimii sale.

Oamenilor pe cari îi întâlnea, ori veneau ei la el, pentru a condola, le întindea mâna cu preținie, și le privea drept în fața, ca omul cu inima și conștiința curată. Le strângea mâna, dar nu le vorbea nimica. Nici un cuvânt. Numai cu Toroni a făcut excepțiune, ca să nu vadă acesta mânia ce i-o ducea doctorul. „Da,

domnule deputat, ea e astupată și ascunsă”, îi spuse, când și deputatul veni să-și exprime părerea de rău pentru nefericirea îndurată.

Seara după înmormântare, doctorul s'a pus la fereastră și privea cerul înfrumusețat cu miliarde de stele. O stea căzu la pământ. Doctorul se cutremură. O altă stea i se părea că lucește tocmai în fereastră castelului lui Toroni. O dulce suvenire îi trecu prin minte. Dar se cutremură de nou. Earăși vechea istorie. Vocea de demult îi șoptea de nou: *e a lui!* Dar iute să reculese doctorul și zicea întru sine: „ba nu mai e a lui; a fost a lui, s'a bucurat de iubirea ei, pe când tu suferai torturi groasnice. El primea sărutările delicioase, el, totdeauna el, tu nici odată!...”

Și un acces de desperare îl cuprinsese pe bietul medic. Alergă la masa sa de scris, scoase din sertarul ei revolverul, îl puse la frunte, și o detunătură puternică îl trânti la pământ. Servitoarea, care a alergat în casă, l-a aflat mort, scăldat în sânge...

Când l-au îngropat și pe el, zicea băcănița din colț către muerile din jurul ei: „no, n'ași fi crezut că-și iubește mueria atât de mult, încât să nu poată trăi fără ea!”

ori așa numitele vecineste. Fiecare membru să se oblige, că va participa la înmormântarea membrilor răposati și va îndeplini gratuit ajutat de alții lucrurile împreunate cu înmormântarea: săpatul gropii, ducerea mortului, trasul clopoteilor etc.

Toți membrii să se oblige, că nu vor da pomeni, ci jumătatea cheltuielilor ce li-ar fi avut cu pomeana o varșă în fondul cultural.

4. Toate cununile dela sate și orașe să se restrângă la ceremonialul săvârșit în biserică și la o simplă masă dată nănașilor și membrilor familiei — jumătatea cheltuielilor împreunate cu ospățul să se dea fondului cultural.

5. Preoțimea și învățătorimea noastră să îndemne pe cei fără familie și cu avere să facă legate pentru școală.

6. Fiecare inteligent să se oblige, că pe viitor va călători pe tren cu o clasă mai jos decât până acum și diferența va da-o fondului cultural.

7. Damele să se prezente la petreceri numai în costum național, iar crușarea în toalete s'o închine fondului cultural.

8. Domnii nostri cu averi și fără familii să facă fundațiuni pentru asigurarea școalelor.

9. Băncile noastre să nu dea dividende mai mare decât interesele după depunerile ce le au, iar restul din plusul dividendei să-l dea fondului cultural.

10. Fiecare Român adevărat să-și impună abținerea dela orice beutură și dela fumat pe un timp mai lung ori mai scurt — după puterea de voință — și prețul acestor articoli de lux să-l dea pentru școală. Adevărată jertfă ar fi când cu toții ne-am abține dela beuturi și fumat. În chipul asta dela toți Românii s'ar realisa un câștig de cel puțin 20 milioane într'un singur an.

11. Toate contribuțiile și donațiunile să se facă bisericii cu îndatorirea să se ajute școala respectivă, până va avea caracter confesional.

12. Preoții și învățătorii trăind în armonie, fiind între dânsii legătură de frate nu de domn și slugă, vor putea lupta mai cu efect pentru înrădăcinarea în popor a ideilor sulate. În felul acesta vor fi în stare, pe lângă alte lucruri bune să creze adevărați apostoli dintre popor pentru acțiunea de salvare a școalelor noastre.

13. Tinerimea studioasă va avea îndatorirea sfântă să facă apostolatul acestor idei. Să cutriere satele și Dumineca ajutați de preoți și învățători să pregătească poporul pentru acțiunea de salvare a școalelor noastre.

NOUTĂȚI.

Fundațiunea Gozsdu. Reprezentanta fundațiunei Gozsdu a ținut ședințe luni și marți în Budapesta, ocupându-se cu chestii administrative de ale fundațiunei.

„Academia Română” și-a deschis sesiunea generală a anului acestuia Marți la orele 12 din zi. Se vor ține ședințe în fiecare zi de lucru, până în săptămâna înainte de Paști, când sesiunea va fi închisă. Se vor ține și ședințe publice și solemne, cari vor fi anunțate din vreme. Din Sibiu a plecat venerabilul domn Dr. At. M. Marienescu, pentru a lua parte, ca membru ordinar, la ședințele Academiei.

Decorați. Alteța Sa, Principele Ferdinand al Bulgariei a distins, cu ocazia petrecerii sale în București, pe I. P. S. Sa Metropolitul-Primat Gheorghiu cu cordonul ordinului „Sfântul Alexandru” clasa I, iar pe dlul ministru de lucrări publice V. G. Morjun, cu marea cruce a ordinului „Meritul civil.”

Membru onorar. Adunarea generală a marelui loji mazonice române din București a ales în unanimitate membru onorar pe marele poet norvegian Bjørnstjerne Bjørnson, pentru faptul, că prin presă a luat în apărare naționalitățile nemaghiare din Ungaria.

Deputat al sinodului arhiepiscopescan în cercul V Deva, în locul regretatului protopresbiter Ioan Papiu, a fost ales Dr. Vasile Bologa, directorul școalei civile a Asociațiunei.

Advocat nou. Domnul Dr. Nicolae Olariu și-a deschis cancelaria advocațională în Petroșeni.

† **Vincentiu Cernețu**, învățător pens. gr.-ort. român, a răposat după scurte suferințe în Timișoara-Fabric, în etate de 92 ani, Sâmbătă, în 21 Martie n. și a fost înmormântat Duminecă, cu pompă cuvenită. Odihnească în pace!

Salvarea școalelor. Au mai urcat salariile învățătorilor la suma cerută de noua lege școlară următoarele comune bisericesti din arhiepiscopie: Selvea de jos, Selvea de sus și Ocolușul-mare din tractul Luppei, Boial mare din tractul Sighișoarei și Răchita Păcăreți din tractul Sebeșului.

Hymen. Domnul **Silviu Herbay**, colonel în armata comună austro-ungară, s'a fidațat cu dsoara **Valeria Papp**, cunoscuta artistă română.

Perchiziție. „Tribuna” scrie, că Luni sara s'a făcut perchiziție în localul ei de redacție, din partea poliției, pentru a se afla manuscriptul articolelor „Memento” și „Finis”, publicate pe la finea anului trecut și impropresuate pentru agitație. Manuscrisurile nu s'au găsit.

Monument lui D'Amicis. Ziarele italiene au adresat un calduros apel publicului italian, rugându-l să contribuie la colecta începută din partea presei pentru ridicarea unui monument de curând decedatului poet și scriitor Edmondo de Amicis. S'au făcut deja frumoase contribuiri spre acest scop.

În contra clerului. Din Brün se scrie, că Duminecă, cu ocazia adunării generale anuale a reuniunii catolice a țărănilor din Moravia, ținută acolo, s'au produs manifestațiuni contrare clerului catolic, aranjate de democrații socialiști și radicalii socialiști. Clerul a fost huiduit și insultat. A trebuit să intervină poliția, care a resfrat pe manifestați, făcând și o arestare. Adunarea s'a putut apoi ține și a decurs în ordine.

Norocul. La tragerea efectuită zilele trecute lozul cel mare, în valoare de 150 mii de lei, al lotăriei orașului Carcasora din Franța, l-a câștigat un biet muncitor sărac, aplicat într-o brutărie. La moment norocosul câștigător a dat din câștig 20 de mii de lei pentru săracii orașului.

Maria Spiridovna, revoluționara, care fusese condamnată la muncă silnică și exilată în Siberia, a fugit din închisoare și a luat drumul spre Australia. Poliția rusă o urmărește.

O familie întreagă s'a pustiit zilele aceste în Drezda. Un anumit Lebman împreună cu nevastă-sa și cu doi copilași au avut otrăvă și toți au murit. Lebman suferea deja de multă vreme de o melancolie grea.

Darul de nuntă a principesei bulgare. Am scris la timpul său, că consiliul ministrilor bulgari a hotărât să se predea principesei un dar de 50 000 de franci. Tachev, ministrul de interne, a spus zilele aceste, că dorișta principelui Ferdinand fuse, ca suma să fie de un milion. Refuzând consiliul împlinirea acestei dorințe, ministrul n'au fost chemați la nuntă, eară principesa — după cum știm — a destinat acești 50 000 de franci pentru scopuri de binefacere.

Rămășițe prețioase. După cum se anunță din Araș, s'au descoperit în comuna Pauliș, în o vie, o multime de argintării prețioase, pocale, cane, cupe, linguri, etc. Unele poartă datul de 1520 și e probabil că au fost îngropate de frica Turcilor. Sunt foarte frumos lucrate, în stilul renașterii și pe unele se află embleme nobilitare.

† **Nicolae Rusu**, protojude în penz. și fost prefect al fondurilor centrale școlastice și de stipendii din districtul Năsăudului, a încetat din viață în ziua de 20 Martie la oarele 1 d. a. în etate de 70 ani. Serviciul divin s'a oficiat după ritul religios gr. or. la 22 Martie oarele 2 d. a. în casa decedatului, de unde cortegiul a pornit la cimiteriul gr.-cat. din localitate. Odihnească în pace.

La fondul de 20 bani al „Reuniunii sodalilor rom. din Sibiu” pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare au mai dăruit: Nicolae Hențu, notar emer. (Seliște) 1 cor., Dr. Nicolae Șerban de Voila, deputat dietal 2 cor., George Comșa, notar (Poplaca) 20 bani, Dr. Vasile Bologa, directorul școalei civile de fete, 2 cor., Paraschiva Tatu n. Borzea, preoteasă (Cichindeal) 80 bani, Dr. Ilie Beu, medic 2 cor. și Vic. Tordășianu, prez. 10 bani.

Pentru lesă majestate a fost pedepsit primarul suspendat Székely Elek din Sátorajuhely la o lună închisoare și perderea oficiului.

„Az Ujság”, foaie independentă maghiară, apare zilnic în Budapesta, în mărime de câte 28—32 pagini, în zilele de sărbătoare chiar și 60—100 pagini, și costă la an 28 corcane, la jumătate an 14 cor. Abonamentul lunar face 2 cor. 40 fil. Administrația: Budapest, VII Rákoczi ut 54.

Pentru Tolstoi. Mai mulți scriitori germani au adresat apel tuturor literaților din Germania, ca cu ocazia jubileului de 80 de ani al bătrânului Tolstoi, să-i facă un dar prețios. Se crede, că apelul va avea frumos rezultat. Nestorul scriitorilor din zilele noastre va primi un cadou corăspunzător meritelor și activității sale.

Ciocnirea de trenuri. Pe la Varșovia s'a ciocnit trenul accelerat cu cel de poavară. Opt vagoane au fost distruse. Dintre călători douăzecișitri au fost omorâți, iar cincizecișinouă grav răniți. Intre răniți se află și generalul rusesc Kamenkov. Toți cei răniți au fost duși la spitalul din Varșovia.

Trei turiști. Din Zürich se scrie, că trei turiști au urcat muntele înalt din apropierea aceluia oraș, și au căzut înabisul adânc, sfărâmându-se în bucăți. Corpurile lor au fost atât de mutilate, încât nu li-s'a putut constata identitatea.

În luna de miere. O catastrofă s'gduitoare s'a petrecut acum de curând în Florența. Tinărul căsătorit, Lascar Armando, și-a omorât nevasta, apoi și-a luat și șieși viața. După cum a dovedit cercetarea, Lascar și-a alungat soția prin opt odăi de-a lungul, până ce tinăra femeie străpunsă în mai multe locuri și-a dat sufletul. În epistolele rămase cauza e spusă, — traiu nefericit.

Mulțămită. Onorabila societate pe acții „Delunata” din Bucium a binevoit a dona 20 cor., pe seama școalei noastre române, care o frecventează copiii de ambele confesuni, pentru cumpărarea de cărți la copii săraci, pentru care faptă prin aceasta i se aduce cea mai intimă mulțămită, cu deosebire dlui prezident Dr. Stefan Bonfinen și dlui dir. ex. Nicolau Oania, cari cu căldură au recomandat onorabilei societăți rugarea noastră în privința aceasta. *Georgiu Gendel*, paroh.

Bucăți de stâncă pe șine. După cum se vestește, zilele aceste au încercat niște necunoscuți un atentat contra trenului accelerat Paris-Milano. În apropierea comunei Martigni se află un pod foarte înalt; pe acest pod au așezat atentatorii două stane de piatră. Din norocire locomotiva a zvârlit pe o bucată la o parte, ear pe cealaltă a împins-o cu sine și așa nu s'a întâmplat nici o deraiare. S'a introdus cercetare severă.

Mulțămită. În 7 Martie a. c. st. n. aranjând o petrecere populară în ospătăria dlui Alexandru Resiga, din Valișoara, am avut un venit curat de 20 cor. care sumă conform destinațiunii s'a trimis direcțiunei gimnoziului din Brad, la fondul completării. Au suprasolvit: Dl N. Popp preot Ormidea, Aron Roman, pr. Luncoiul sup., N. Cibi, G. Codoș, Tovie Indrieș Tovie Bedea I. Iuon, Adam Avram câte 1 cor. I. Băbuș și soția, X. J., G. Neamț și soția, Alex Resiga câte 2 cor., I. Ilie v. not. cor. 1-20, și Nic Lazar 40 fil., toți din Valișoara. Li-se exprimă profunde mulțămiri. Valișoara, la 25 Martie n. 1908. *Copos inv.*

Știri mărunte. În apropiere de Hacoate (Iaponia) s'au ciocnit două năi, dintre cari una, cu căpitanul, 43 matrozi și 244 de călători, s'a pustiit cu desăvârșire, scăpând cu înotal *abea doi trei*. — Vre-o 30 preoți catolici din eparhia Bavariei au înaintat protest împotriva luptei bisericești romane contra modernismului. — La universitatea din Berlin se va întemeia toamna viitoare o catedră pentru curs de ziaristică. — Monsignorul Canali va fi numit de secretar locoșitor la curia papală. — Kenessey Béla, superintendental reformat, fiind întărit de regele, a depus jurământul Joi. — În Austria vre-o 750 de adunări populare, la cari au luat parte 700,000 de Cehi, au protestat contra stărilor din Ungaria. — În Cașovia s'a întâmplat o bătaie sângeroasă între poliști și soldați; patru poliști au fost greu răniți.

ECONOMIE.

Pentru scopuri filantropice.

Adunarea generală din 21 Martie n. 1908 a „Albinei” a destinat suma de K 17,000 pentru scopuri culturale și de binefacere, care s'a împărțit, conform propunerii direcțiunii, astfel:

Rata II. din suma de K 10,000 votată la fondul pentru întregirea la 8 clase a gimnaziului gr.-or. din Brad K 2,000.—
La fondul mesei studenților, întemeiată și susținută de institut „ 6,000.—
Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român:
a) la fondul „Muzeului etnografic 1,000.—
b) la fondul internatului de băieți, administrat de institut „ 1,000.—
c) la fondul „G. Barișu.” 500.—
Școalei pentru economia și industria de casă a Reuniunii femeilor române din Sibiu 1,000.—
Școalei elementare de fete ale aceleiași reuniuni 600.—
Reuniunii române de muzică din Sibiu 200.—
Reuniunii române de agricultură din Sibiu 200.—
Reuniunii pompierilor din Sibiu 100.—
Reuniunii pentru înfrumșetarea orașului Sibiu 100.—
Reuniunii igienice din Sibiu 100.—
Gremiului comercial din Sibiu 100.—
Internatului Reuniunii fem. române din Brașov 400.—
Asociațiunii pentru sprijinirea învățăcelilor și sodalilor români din Brașov 200.—
Reuniunii de muzică din Brașov 200.—
Reuniunii pentru înfrumșetarea orașului Brașov 100.—
La fondul studenților morboși din Brașov 200.—
La fondul studenților morboși din Blaj 200.—
La fondul studenților morboși din Brad 200.—
Tinerimei universitare din Budapesta („Petrul Maior”) 200.—
Tinerimei universitare din Cluj 200.—
Internatului gr.-or. din Beiuș 200.—
Reuniunii femeilor române din Deva pentru atelierul industriei de casă 200.—
La dispoziția direcțiunii 1,800.—

Cărți și reviste.

„O noapte de Crăciun”. A apărut nr. 312 din „Biblioteca pentru toți”, cuprinzând: „O noapte de Crăciun”, de Ch. Dickens. I. vol. 104 pag. 30 bani. Dickens e unul din cei mai populari romantieri și povestitori englezi. Stilul său foarte pitoresc abundează în expresii din cele mai fericite cu o ușoară și fină nuanță de satiră. În „Poveștile-i de Crăciun” Dickens se arată de o fantasie neîntrecută și multe din ele au devenit clasice. Cea mai principală e *Cristmans Carol*, apărută în „Biblioteca pentru toți” sub titlul: „O noapte de Crăciun”. Eroul acestei povestiri, numit Scrooge, e un avar rău și fără pic de omenie în el. În noaptea de Crăciun însă el are vise ciudate, cari îl impresionează atât de mult, încât devine bun și generos. Cartea aceasta, cât se poate de morală, se recomandă în primul rând tinerimei. De vânzare la toate librăriile din țară. Catalogul complet al acestei biblioteci pentru toți a se cere librăriei Leon Alcalay. București.

Teatru.

Sâmbătă: *Die Welt ohne Männer*, farsă.

Mame cari își alăptează

Înseși copiii, își câștigă foarte repede putere nouă și poftă de viață prin Emulsiunea lui SCOTT. Emulsiunea lui SCOTT e gustoasă, produce apetit și ajută la mistuire,

Veritabil numai cu această marcă — Pescarul — ca părăntii iubitori al experiențelor lui SCOTT.

Întărește sănătatea

și întărește întregul organism; totodată are și asupra micului copil cea mai favorabilă influență și îi dă o culoare roșie la față, îl face robust; o bucurie dublă pentru că părinții iubitori.

7 (276) 5—5
Prețul unei sticle originale C. 2-50
De cumpărare în toate farmaciile.

Mare câștig lateral

pentru privați și agenți din provincie, cari voesc a se ocupa cu vinderea de losuri pe plătire în rate.

Plătește cea mai mare proviziune [68] 2—2

Altalános Bank, societate pe acții
Budapesta VII. Erzébet körút 37.

Stofe veritabile de Brünn

Saisonul de primăvară și vară 1908.

Un Coupon de Mtr. 3-10 lung, dă un rând complet de haine de domni (Roc, pantaloni vestă), și costă numai

1 Coupon 7 Coroane
1 Coupon 10 Coroane
1 Coupon 12 Coroane
1 Coupon 15 Coroane
1 Coupon 17 Coroane
1 Coupon 18 Coroane
1 Coupon 20 Coroane

Un coupon pentru haine negre, Salon costă cor. 20—, precum și stofe pentru pardesie, postav pentru turiști, camgarn de mătăasă etc. etc., trimite cu prețuri de fabrică depositul fabricii de pânză, bine cunoscut ca reel și solid

Siegel-Imhof, Brünn

Mustre gratis și franco.

Avantajul mușterilor privați, comandarea stofelor direct dela firma Siegel-Imhof in locul de fabricație, are prețuri fixe considerabil de eftine.

Mare asortiment. Executare cu cea mare atențiune și a comenzilor mici, din marfă de tot proaspătă.
(48) 8—40

VASILIE BANN

SIBIIU

str. Ocnei 7 — str. Faurului 16

in casa sa proprie „La Cizma roșie” cel mai mare

depozit de încălțăminte

pentru bărbați, femei și copii. Pentru provincie comanda se trimite recomandate, la caz de nu corăspund, se primesc îndărăpt în schimb. [90] 44—

in cea mai bogată cantitate, firma

Kokeltaler

Erste Rebenveredlungsanlage

recunoscută deja de ani ca cea dintăiu și cea mai solidă.

Proprietar: **FR. CASPARI**, Mediaș, Nr. 59. (Ardeal).

Rog cereți listă pentru prețuri ilustrată! Lista pentru prețuri conține scrisori de recunoștință din toate părțile țării. Prin urmare se poate fiecare proprietar de vie, înainte de a face comanda, încredința despre promptitudinea firmei și bunătatea materialului. [307] 30—40

Noutate!

Noutate!

Spălătorie cu aburi și institut chemic de curățit cu mașini electrice în Sibiiu.

Primirea comenzilor:

Str. Urezului Nr. 11 și Färbergasse Nr. 11.

Am onoare a aduce st. public la cunoștință, că în decursul unei trecute mi-am deschis

Spălătoria cu aburi.

Spălătoria cu aburi întocmită cu mașini engleze de prima clasă, corespunzătoare tuturor recerînțelor timpurilor nouă, livrează lucru executat fără scădere și tare eftin, cum în Sibiiu până acum nu s'a executat. Fiecare lucru se livrează la 2 zile.

Fabrica mea chemică de curățit de asemenea este întocmită cu cele mai moderne mașini, și am angajat lucrători pricepuți, de aceea și pe această cale sunt în stare a corespunde tuturor cerințelor.

In deosebi mă recomand hotelierilor și ospătarilor de oare ce fiecare lucru îl livrează repede și curat în casă.

ALEX. MEIXNER, spălătorie cu aburi și institut chemic de curățit, Sibiiu.

[35] 5—10

Unde se pot procura **reverenzi** croite cu chic și lucrate bine?

Numai la

IOAN PETRASCU

măestru croitor, Sibiiu, Str. Cîsnădiei Nr. 34,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari! [25] 5—52

FABRICA DE ACID CARBONIC

a lui MUSCHONG din BUZIASFÜRDŐ

aranjată modern — furnizează prompt afară de orice cantitate de

ACID CARBONIC

natural, curat chemic și fluid, din izvoarele de acid carbonic din Buzias, cari sunt renumite în toată lumea prin producțiunea de sodă pentru cârcimari și pentru alte scopuri industriale.

Să nu se confunde cu acidul carbonic artificial, care e mult mai puțin veritabil.

Serviciul este de încredere și foarte constiențios

APA MINERALĂ și VINDECĂTOARE din BUZIASFÜRDŐ

se capătă în sticle de 1/1 și 1/2 litru.

Succesele la vindecarea durerilor de inimă, de răunchi și de besică sunt neîntrecute

Apă de masă de prima clasă!

Informațiuni dă cu cea mai mare promptitudine:

Fabrica de acid carbonic și speditorul de apă minerală a lui Muschong din Buziasfördő.

Adresa pentru telegr. este: Muschong Buziasfördő. — Inter. Telefon 18.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

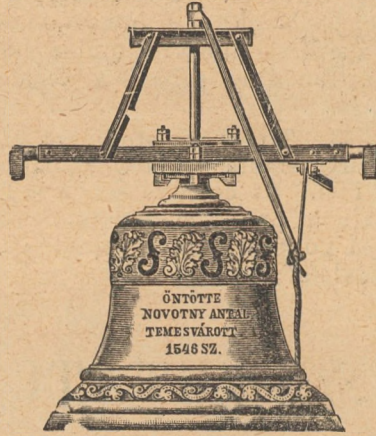
în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanția de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (146) 19—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate gratis.

Pentru economi!

Prav pentru îngrășarea vitelor cornute, porcilor și cailor. Vacile dau prin întrebuințarea pravului acestuia lapte mai mult și mai bun. De mare însemnătate este pentru oricare econom a întrebuința acest prav de îngrășare, căci prin aceasta se urcă valoarea, adică prețul vitelor, porcilor și cailor. Prețul 60 fileri.

Moartea cloșanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stărpirea acestora. Prețul 60 fileri.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuințarea pravului acestuia, găinile ouă mai mult ca de comun — chiar și în timp de iarnă — pe când altcum nu ne ouă, sau foarte puțin. Prețul 30 fileri.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Știut este, că vitele și porcii sufer mult de mănăcările păduchilor, prin care mănăcările sunt reținute în îngrășarea și desvoltarea lor, ba chiar slăbesc, încât în loc de a li se ridica prețul, chiar perd din valoare. Fiecare ecorom să întrebuințeze această unsoare. Prețul 20 și 40 fil.

Extracțe pentru prepararea rumului și diferitelor liqueruri. Cine voește a-și prepara rum și liqueruri foarte bune și ieftine, să întrebuințeze aceste extracțe. Prețul pentru a prepara 1 litră este 40 fileri. Tot atâta și pentru rachiu de prune, drojii, slivovită, borovicica și altele.

Thea foarte fină și bună. Prețul 1 pachet 20 fil., 1 kg. 3 și 4 cor.

Syrup de zmeură. Curat numai din suc de zmeură de pe munte, preparat cu zahar rafinat. 1 kg. 1 cor. 20 fil.

Tinctură contra picioarelor și mânilor înghețate. 70 fileri.

Tinctură contra bătăturilor (ochi de găină). 70 fileri.

Cereți preț-courantul cel mare și-l primiți gratuit.

Toate acestea se capătă la:

Cornel Demeter

apotecar în Szászváros, piața școalei Nr. 37.

[95] 46—52

Cea mai renumită bere

din

fabrica de bere alui Anton Dreher A. G.

în Kőbánya (Steinbruch)

se recomandă cu inziștență P. T. Public.

Se poate procura în cele mai bune prăvălii.

Depositul principal se află la

M. Samuel Rubinstein,

[76] 60—

Sibiiu — Nagyszeben.